

כבסיס לתכנון הרב־שנתי הגדרנו את היעדים האלה:

- הפיכת האו"פ לבחירה מועדפת של הסטודנט החדש והוותיק תוך שמירת הרמה האקדמית ושיפור חוויית הלמידה.
- הגדלה של מספר הבוגרים, המוסמכים ומקבלי התעודות מבין הלומדים.
- התאמה של מבנה ההוראה לצורכי הוראה משתנים.
- הפיכת האו"פ לגורם מוביל בהטמעת טכנולוגיות למידה מקוונות מתקדמות.
- מיצוב האו"פ כאוניברסיטת מחקר מן השורה.
- שיפור תהליכי העבודה באו"פ וייעולם.



השנה סיימו את עבודתם והגישו את המלצותיהם 11 צוותי חשיבה שמינית כדי להציע מתווים למימוש יעדי התכנית הרב־שנתית. בצוותים השתתפו שמונים חברי וחברות הסגלים האקדמיים והמינהליים של האוניברסיטה ונציגות אגודת הסטודנטים (חלקם היו חברים ביותר מצוות אחד). חברים רבים נוספים מתוך קהילת האו"פ נענו ל"קולות קוראים" להצעות ולרעיונות שהפיצו הצוותים, והיו מעורבים בעבודתם. ברצוני להביע כאן את תודתי העמוקה לאבינעם לזרב שניצח על המלאכה, לראשי הצוותים ולחבריהם שעסקו בה ולכל מי שתרמו לה.

מן הראוי לציין כאן במיוחד שלושה מנושאי התכנון שכבר התחלנו לטפל במימושם. הנושא הראשון הוא הליווי והשירות לסטודנטים בהובלתו של פרופ' חיים סעדון, דיקן הלימודים האקדמיים. אנחנו רואים נושא זה כבעל חשיבות מרבית ברמה הכלל מערכתית, והתחלנו להיערך להעמדתו במרכז העשייה שלנו במטרה להביא לשיפור משמעותי בשיעורי ההתמדה בלימודים ובכך להגדלת מספרי הלומדים והמסיימים. הנושא השני הוא המשך ההתמודדות עם הסוגיה של מבנה ההוראה באמצעות צוות עבודה בראשות דיקן הלימודים האקדמיים, שיבחן עם כל אחת מהמחלקות האקדמיות את אפשרויות היישום של המתווה עליו המליצה הוועדה שעסקה בנושא. הנושא השלישי, שגם הוא בעל חשיבות רבה ביותר לעבודת האו"פ בעשור הקרוב ומעבר לו, מתייחס לשיפור של תהליכי העבודה שלנו ולייעולם מתוך הדגשת הממשקים שבין המחלקות האקדמיות, דיקנט הלימודים ומנש"ה. בחודשיים האחרונים התחלנו כבר בעבודה פרטנית על חלק מרכיביו של נושא זה בריכוזו של יוסי מאורי, סמנכ"ל משאבי אנוש.

השנה האקדמית תשע"ו, שאותה דוח זה מסכם, עמדה בסימן 40 שנה לתחילת הלימודים באוניברסיטה הפתוחה. נקודת ציון זו בזמן אפשרה לנו לציין בסיפוק ובגאווה ארבעה עשורים של עשייה אקדמית עשירה שבהם מוצבה האוניברסיטה הפתוחה כמוסד אוניברסיטאי ייחודי בנוף ההשכלה הגבוהה בישראל. עשינו זאת בפרסומים מיוחדים, בסדרה של הרצאות לציבור הרחב ולקראת סוף השנה בתערוכה מאירת עיניים שהכינו עובדות ועובדי ההוצאה לאור בניצוחה של יונה לשד־רובינשטיין. התערוכה מציגה, בין השאר, ספרי לימוד ועיון שהפיקה האוניברסיטה לאורך השנים. בזאת היא חוזרת ומזכירה לנו שספרים אלה, שהם לוז הפיתוח וההוראה באו"פ, הפכו גם לנכסי צאן ברזל של ההוראה האקדמית במערכת ההשכלה הגבוהה כולה.

השנה לא עמדה רק בסימן התרפקות על העבר. במוקד תשומת הלב הארגונית שלנו ניצבה ההתמודדות המשולבת עם האתגר התקציבי המיידי ועם אתגר התכנון הרב־שנתי, שהחלה להעסיק אותנו כבר בשנת תשע"ה. כל זאת, כפי שצינתי בפתיחת דוח הנשיא הקודם, במטרה לייעל את עבודתנו כדי לייצב תקציבית את האו"פ בטווח הארוך ולהתאימה לשינויים בסביבה הדמוגרפית, הטכנולוגית והאקדמית שבה אנחנו פועלים.

כדי להתמודד עם האתגר התקציבי המיידי המשכנו גם השנה בצעדים נקודתיים להקטנת הוצאות שהתחלנו בהם בתשע"ה. צעדים אלה אפשרו לנו לצמצם משמעותית את הגירעון שהיה צפוי בתשע"ו, אולם ייצוב מצבנו הכספי בטווח הארוך ייגזר מיכולתנו לממש את התכנית הרב־שנתית שעליה עמלנו השנה.

החברה בזירה, ואנחנו מצפים להרחבת פעילותה בהמשך הדרך.

בשדה המחקר זכו השנה חברי סגל האו"פ בשמונה מענקי מחקר ובשני מענקי הוצאה לאור של הקרן הלאומית למדע ובמענק GIF אחד. גולת הכותרת היא הזכייה הראשונה בתולדות האוניברסיטה במענק מחקר בתכנית ERC היוקרתית של האיחוד האירופי, שהוענק לד"ר רעות צרפתי מהמחלקה למתמטיקה ולמדעי המחשב.

בשנת תשע"ו ראו אור ראשוני הספרים בהוצאת הספרים של האוניברסיטה הפתוחה (The Open University of Israel Press). בראשית השנה הוענק לראשונה פרס קרן גולדברג (לשנת תשע"ה) לספר מחקרי מצטיין. בפרס זכה פרופ' יורם בילו מן האוניברסיטה העברית על ספרו **אתנו יותר מתמיד: הנכחת הרבי בחב"ד המשיחית**. הספר ייצא לאור בהוצאת הספרים שלנו בימים הקרובים.

השנה חוונו לא מעט שינויים פרסנליים באו"פ, ואלה העיקריים שבהם: פרופ' יהודית גלעזר, ששימשה יועצת הנשיא לקידום שוויון מגדרי באו"פ, סיימה את תפקידה עם פרישתה לגמלאות, לא לפני שחתמה את אירועי שנת ה-40 לאוניברסיטה, שאותם הובילה במסירות ובהצלחה רבה. את תפקיד היועצת לנשיא לקידום שוויון מגדרי קיבלה על עצמה פרופ' סוניה רוקס. אבינעם לזרוב, המשנה למנכ"ל וסמנכ"ל הכספים, שהיה גם אחראי לתכנית הרב-שנתית, התמנה למנכ"ל מכללת הגליל המערבי. ניר רונינשטיין מונה למ"מ סמנכ"ל הכספים במקום אבינעם, ויוסי מאורי, סמנכ"ל משאבי אנוש, קיבל על עצמו את ריכוז העבודה על מימוש התכנית הרב-שנתית של האוניברסיטה. עו"ד יעל יטיב מונתה לסמנכ"ל משאבים במקום בועז נול, ואפרת אברהם-ליבנה מונתה לדוברת האוניברסיטה. ד"ר אבישי אנטונובסקי סיים את תפקידו כמנהל מחלקת ההערכה, וטלי סבירסקי מונתה למ"מ מנהל המחלקה במקומו. ד"ר דפנה אידלסון, שהייתה מנהלת רשות המחקר, מונתה למנכ"ל חברת "אקדמיה מקוונת", ויעל שחר החליפה אותה כמנהלת רשות המחקר.

אסיים בתודה לכל בעלי התפקידים שסיימו את עבודתם, בתודה מיוחדת ליהודית, לאבינעם ולדפנה על מסירות אין קץ ויעילות לא פחותה ממנה בשירות האו"פ ובאיחולי הצלחה לדפנה, לטלי, ליעל יטיב, ליעל שחר, ליוסי, לניר, לאפרת ולסוניה במילוי תפקידיהם החדשים.

תמונת האוניברסיטה בתשע"ו מתוארת בפרוטרוט בהמשך דוח זה. לכן אתייחס כאן רק לכמה ממרכיביה. השנה למדו באו"פ 42,266 סטודנטים לתואר ראשון, 3,114 לתואר שני, ו-147 במסגרת לימודי תעודה. מספרים אלה מצביעים על המשך ירידה במספר הסטודנטים, המשותפת גם לאוניברסיטאות האחרות. היא נובעת בחלקה מירידה בגודל השנתונים הרלוונטיים ללימודים אקדמיים בקרב האוכלוסיות שמהן מגיעים רוב הלומדים במערכת, ובחלקה מהתחרות ההולכת ומחריפה על הסטודנטים בין מוסדות ההשכלה הגבוהה בישראל, המועצמת גם היא מטבע הדברים מהירידה הדמוגרפית האמורה. נערכנו להתמודד עם הבעיה בדרכים שונות, בהן: גיבוש תכנית להגדלה של שיעורי ההתמדה, פעולות להגברת העניין של קבוצות אוכלוסייה חדשות (חרדים לדוגמה) בלימודי האו"פ, אמצעים ארגוניים ושיווקיים מגוונים שכוללים תכניות מובנות-קבוצתיות לתואר ראשון, מסלולי התמחות ייחודיים (כמו המסלול לאבטחת המרחב המקוון בתואר בוגר במדעי המחשב) ותכניות המשלבות לימודים אקדמיים לתואר ראשון עם לימודי תעודה מקצועיים שהושקו השנה. גם את התכנית לקידום סטודנטים יוצאי אתיופיה, שנחנכה השנה באו"פ ומשולבים בה כ-80 סטודנטים, אפשר לראות כחלק ממכלול זה.

עוד בתחום ההוראה הצענו השנה לראשונה תכנית לימודים חד-חוגיים בכימיה לתואר ראשון, לאחר שהמל"ג אישרה את פתיחתה, וכן 12 חטיבות לימודים חדשות במדעי הטבע, משפט ציבורי, חינוך ומדעי המחשב. המל"ג גם אישרה השנה את תכניתנו ללימודי תואר שני בהיסטוריה. זו התכנית הדיסציפלינרית הראשונה לתואר שני במדעי הרוח שאושרה לפתיחה באו"פ, ובכוונתנו להשיק אותה בשנת הלימודים תשע"ח. השנה גם פתחנו אפיק מעבר חדש ללימודי משפטים בשיתוף אוניברסיטת בראילן.

בתחום ההוראה המקוונת בוצעה השנה, בין שאר החידושים בטכנולוגיות הוראה, הפקה מיוחדת ועשירה בשני קורסי הדגל שבהם זכתה האו"פ בעקבות "קול קורא" של הות"ת: "מבוא לתקשורת המונים" ו"יצירות נבחרות בספרות המערב". כמו כן הפיקה השנה חברת הבת שלנו, "אקדמיה מקוונת", קורסים חינוכיים מקוונים באנגלית אקדמית בהזמנת המל"ג/ות"ת ובמימון. היחידה לאנגלית ושה"ם עמלו על הכנת הקורסים הללו והוציאו מתחת ידם מוצר שראוי להתברך בו. קורסים אלה, ומיזמים נוספים לפיתוח משאבי לימוד מקוונים שבהם "אקדמיה מקוונת" מעורבת, הם ראשית צעדיה של